

ULA

MÅNESTEIN

I Ula finner vi en spesiell mineralforekomst; en "månestein". Navnet fikk den av professor og universitetsrektor W. C. Brøgger (1851-1940) på grunn av den blåhvite fargen. Fargen kan minne om lyset fra månen, og kommer av sammenvoksningen av de to feltspatypene alkali-feltspat og albitt-feltspat. Sammenvoksningen gir en spesiell spredning av lyset. Månesteinen i Ula heter kryptoperthitt på fagspråket. Mineralforekomsten er jevnlig blitt besøkt av forskere og steinsamlere siden slutten av 1800-tallet. Månestein finner vi også andre steder sør i Vestfold.

VANNRIKE SMELTEMASSER

I Ula er den vanlige bergarten larvikitt. I naturminnet blir larvikitten gjennomskåret av en syenitt-pegmatitt-gang som blant annet inneholder månestein. Denne gangen ble dannet ved at vannrike smeltemasser trengte inn langs sprekker i larvikitten. Der størknet smeltemassene og dannet store krystaller.

 Ula Natural Monument was protected by law in 1980 because of the special, blueshimmering (labradorizing) mineral variety cryptoperthite. The bedrock generally is made up by the plutonic (igneous) rock larvikite, a monzonite which is extensively quarried and exported as polished plates to major cities all around the world. Larvikite is Norway's national stone. Any excavations or removal of mineral material or rocks from the Natural Monument is forbidden.

OSLOFELTET

Oslofeltet går som et belte gjennom hele Vestfold og opp til Mjøsa. I Perm-tiden, for 290 millioner år siden, begynte landmassene på begge sider av Oslofeltet å bevege seg vekk fra hverandre, og landblokken mellom begynte å synke. Flytende smeltetmasse (magma) fløt opp i sprekken og gjennom vulkaner.

LARVIKITT – NASJONALSTEINEN

Larvikitt er en dypbergart sør i Oslofeltet. Den ble dannet da magma størknet i dypet under høy temperatur og stort trykk. Avkjølingen skjedde langsomt over lang tid, og krystallene vokste seg store. Larvikitt er Norges viktigste naturstein som utvinnes i stor skala. Den blir brukt til fasader, gravmonumenter, benkeplater og fliser over hele verden. Som handelsvare blir den ofte markedsført under betegnelsene lys og mørk labrador. Larvikitt er fylkesstein i Vestfold og ble i 2008 kåret til Norges nasjonalstein.

FRA VERNEBESTEMMELSENE
Ula naturminne ble opprettet 6. juni 1980 og utvidet 16. november 1984. Formålet med fredningen er å bevare syenitt-pegmatitt-ganger med forekomster av det blåfargete feltspatmineralet kryptoperthitt (månestein).

Alle inngrep i grunnen er forbudt. Hammerbruk, kiling, boring og sprengning samt innsamling av løse steiner eller prøver fra fast fjell er ikke tillatt. Det er forbudt å risse eller male inn tegn, figurer o.l. på fjell eller steinblokker. Det er ikke tillatt å gjøre opp varme.

